

Det Kongelige Finansdepartement
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

FINANSDEPARTEMENTET	
15. JAN. 2004.	
Saksnr.	01,2519-56
Arkivnr.	412.24

Oslo, 14. januar 2004

Høring - Utkast til forskrift om fripoliseregister

Vi viser til Finansdepartementets brev av 19. november 2003. Den Norske Aktuarforening (nedenfor kalt Aktuarforeningen) avgir med dette høringsuttalelse til ”Utkast til forskrift om et fripoliseregister”.

Aktuarforeningen vil først bemerke at arbeidstakere som er med i en tjenestepensjonsordning årlig får forsikringsbevis fra pensjonsinnretningen som viser hvilke dekninger og ytelser arbeidstakeren er sikret. Fripolise fra en foretakspensjonsordning utstedes når medlemskapet opphører, hvis bedriften endrer pensjonsordningen slik at medlemmenes rettigheter blir dårligere, hvis medlemmet skifter stilling og går ned i lønn og i tilfelle det er for mye kapital ved medregning av tidligere tjenestetid. Hvis rettighetene er små, utstedes det i henhold til lov om foretakspensjon en individuell pensjonsavtale (IPA) i stedet for fripolise. Tilsvarende vil medlemmer av en innskuddspensjonsordning få pensjonskapitalbevis når medlemskapet opphører. I våre kommentarer omfatter begrepet fripolise også pensjonskapitalbevis.

I utgangspunktet vil Aktuarforeningen gi uttrykk for at vi har vanskelig for å se behov for å opprette et eget fripoliseregister. I dag er det slik at pensjonsinnretningene har utviklet systemer for en årlig utsendelse av kontoutskrift til den enkelte fripoliseinnehaver som viser opptjente pensjonsrettigheter. Dette er i henhold til forskrift om kontoføring og kontoutskrift i livs- og pensjonsforsikring. Kontoutskriftene gir oversikt over hvilke rettigheter som er opptjent, størrelsen på dem og hvilken pensjonsinnretning rettigheten ligger i. Som arbeidsgruppen nedsatt av Finansdepartementet (heretter kalt arbeidsgruppen) også har påpekt, gir kontoutskriften mer informasjon enn et fripoliseregister vil kunne gi, og samlet vil kontoutskriftene over tid gi et bilde av hvilke pensjonsrettigheter som er opptjent.

Da spørsmålet om et fripoliseregister ble tatt opp første gang i Velferdsmeldingen (St.meld. nr. 35 1994-1995), var kontoutskrifter ganske nytt, og de led fremdeles av en del mangler. Aktuarforeningen mener som nevnt at dagens kontoutskrifter dekker de fleste av de behov fripoliseregisteret er ment å dekke. Også i NOU 1998:1 om utkast til lov om foretakspensjon ble det argumentert for et slikt register. Her var et sterkt argument at registeret skulle dekke behovet som oppsto i forbindelse med den omsorgspoolen som ble foreslått i samme utredning. Denne poolen har ikke blitt opprettet, og vi er ikke kjent med at det for tiden finnes planer om en slik pool. Behovet for et fripoliseregister er m.a.o. betydelig redusert i forhold til utgangspunktet i disse to utredningene.

Arbeidsgruppen antyder at skattemyndighetene kan ha nytte av registeret, men Aktuarforeningen mener at denne nytten er svært begrenset. Skattedirektoratet mottar i dag fra alle livsforsikringsselskapene datafiler som inneholder opplysninger om enhver inn- og utbetaling som har skattemessig betydning, og som dermed tilfredsstillende Skattedirektoratets behov for informasjon.

Hvis det skal opprettes et eget fripolisregister, må det være en viktig forutsetning at kostnadene knyttet til registeret minimaliseres. Det er foreslått at det ikke skal tas gebyr for utlevering av opplysninger til dem som innehar pensjonsrettighetene, og at det i stedet er pensjonsinnretningene som i hovedsak skal finansiere driften av registeret. Aktuarforeningen vil påpeke at hvis pensjonsinnretningene skal finansiere driften, vil denne belastningen indirekte ende opp hos pensjonsinnretningenes kunder i form av økte administrasjonskostnader. Vi mener derfor at det er mer rimelig at de som henvender seg til registeret betaler for tjenesten.

For å holde kostnadene knyttet til driften av fripolisregisteret nede, er det viktig at man ikke registrerer flere opplysninger enn nødvendig. Arbeidsgruppen har i høringsbrevet foreslått to hovedalternativ når det gjelder hvilke opplysninger som skal registreres i et fripolisregister. Etter Aktuarforeningens mening har registrering av data ut over minimumsløsningen ingen hensikt. Dette begrunnes dels med at det eneste reelle behov vi ser for et slikt register er å gi en oversikt over hvor mange pensjonsrettigheter den enkelte har, og dels med at informasjonen lett kan misforstås. Fripoliseinnehaveren har i utgangspunktet oversikt over fripolisene gjennom de årlige kontoutskriftene, men for de som ikke oppbevarer disse, samt for etterlatte, kan registeret ha en funksjon. Hvis man i tillegg skal registrere type pensjonsrettigheter, størrelsen på pensjonsrettighetene og utbetalinger, vil dessuten behovet for oppdateringer bli større og kostnadene øker. Det er slik at kundene til pensjonsinnretningene er opptatt av at forsikringsmidlene skal gå til opptjening av pensjonsrettigheter, og ikke til administrasjon. Vi vil også påpeke at det ikke er noen garanterte pensjonsytelser knyttet til fripolise fra innskuddspensjonsordninger, og at saldoen i slike fripoliser endres fra dag til dag hvis pensjonskapitalen er plassert i fond. Aktuarforeningen mener derfor at det er hensiktsmessig at saldo ikke skal omfattes av opplysningene i fripolisregisteret.

Fripolisene utgjør kun en liten del av pensjonsmarkedet. Skal registeret vise et fullstendig bilde av forsikrede rettigheter, må det også inneholde rettigheter fra Statens pensjonskasse, kommuner, fylkeskommuner, pensjonskasser (private og offentlige), pensjonsordninger utenfor skattereglene og individuelle pensjonsrettigheter. Bare på denne måten vil registeret kunne gi en helhetsoversikt over de forsikrede pensjonsrettighetene. Til spørsmålet arbeidsgruppen reiser om hvorvidt offentlige tjenestepensjonsordninger skal inkluderes i et fripolisregister, mener Aktuarforeningen at det er nødvendig at alle pensjonsrettigheter må registreres i et eventuelt register. Opplysninger som skal registreres er navn, fødselsnummer, pensjonsinnretning og forsikringsnummer hvis et register opprettes.

Det vil være av stor betydning at de som henvender seg til et eventuelt fripolisregister får riktig informasjon, men samtidig støtter Aktuarforeningen at feil eller mangler ved registreringen ikke skal ha noen innvirkning på rettighetene. Pensjonsforsikring er et komplekst fagområde, men dersom en minimumsløsning for hvilke opplysninger som skal registreres blir gjennomført, vil personer med liten fagkompetanse kunne ta imot henvendelsene. Skal registeret derimot også inneholde opplysninger om dekninger, størrelsen på pensjonsrettighetene og utbetalinger, stiller dette større krav til fagkompetanse,

og dette vil også trekke opp kostnadene knyttet til drift av registeret. Det er f.eks. ikke enkelt å vite hva som vil bli utbetalt fra en ektefellepensjon siden rettighetene er underlagt ekteskapsloven, og pensjonen i enkelte tilfeller vil bli fordelt mellom nåværende og fraskilt ektefelle. Innføring av samboerpensjon kompliserer bildet ytterligere.

Som et alternativ til et fripoliseregister, kunne det innen livsforsikringsbransjen vært lagt opp til en samarbeidsavtale for en administrativ ordning som er slik at hvis én pensjonsinnretning får en henvendelse fra en kunde om opptjente rettigheter, kan pensjonsinnretningen henvende seg til de andre pensjonsinnretningene for å få opplysninger derifra. Dermed får kunden en samlet oversikt uavhengig av hvilken pensjonsinnretning vedkommende henvender seg til.

Avslutningsvis vil vi presisere vår hovedkonklusjon:

Aktuarforeningen kan ikke se at det er behov for et fripoliseregister som foreslått, idet registeret ikke kan gi flere opplysninger enn de allerede utsendte kontoutskrifter. Kostnadene forbundet med registeret er vanskelig å anslå, men er ikke ubetydelige, og må sannsynligvis bæres av forsikringstakerne. Dette kommer i tillegg til annen øking av pensjonskostnadene, noe som på forhånd har satt pensjonsordninger under sterkt press.

Hvis det likevel etableres et fripoliseregister, må dette omfatte alle pensjonsinnretninger, inkludert offentlige. Opplysningene i registeret må begrenses til et minimum. Spørsmålet er da om det har noen hensikt, idet minimumsløsningen knapt dekker noe informasjonsbehov.

Med vennlig hilsen
Den Norske Aktuarforening

Anne Grete Steinkjer
(formann)